

Lahden kaupunki, Rakennus- ja ympäristölupalaakunta, 14.12.2021

§ 87

Ilmanlaatu Lahdessa vuonna 2020 ja 2021

3350/11.03.02.01/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Mittausinsinööri Kaarina Kähäri p. 050 539 1695

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Kempainen Mika

Päätösehdotus

Lautakunta merkitsee tiedokseen raportit Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2020 ja Ulkoilman bentso(a)pyreenipitoisuudet omakotitaloalueella ja kuntakeskuksessa vuonna 2020 ja alkuvuonna 2021.

Perusteluosa

Ulkoilmanlaatua mitataan Lahdessa ja Hollolassa kuntien ja alueen ilmapäästöjä aiheuttavien yritysten kanssa yhdessä. Ilmanlaatuun vaikuttaa energiantuotanto, liikenne ja puun pienpoltto. Suurimman osan ajasta ilmanlaatu luokitellaan hyväksi tai tyydyttäväksi. Tietyissä sääolosuhteissa ilmanlaatu voi kuitenkin heiketä terveyttä haittaavalle tasolle, jolloin tiedottaminen on tarpeellista.

Ympäristönsuojelulain mukaan kunnan tulee valvoa ja edistää ilmansuojelua alueellaan, sekä sitä varten huolehtia paikallisten olojen

edellyttämästä tarpeellisesta ilmanlaadunseurannan järjestämisestä. Toiminnanharjoittajia veloitetaan huolehtimaan ilman pilaantumisen ehkäisemisestä, sekä olemaan riittävästi selvillä toimintansa vaikutuksista ilmanlaatuun. Lain määrittelemien veloitteiden täyttämiseksi on solmittu yhteistarkkailusopimuksia. Viimeisin sopimus on solmittu vuosiksi 2021 – 2026. Sopimuksen osapuolina ovat Hollolan kunta, Lahden kaupunki ja alueella sijaitsevat ympäristölupa- tai -ilmoitus tai -rekisteröintivelvolliset laitokset, joiden toiminnasta aiheutuu päästöjä ilmaan. Ilmanlaatua on seurattu Lahdessa yhteistarkkailuna vuodesta 1989 lähtien. Vuonna 2015 alkaneella sopimuksella aloitettiin ilmanlaadun seuranta myös Hollolassa.

Energiantuotanto ja liikenne ovat merkittävimmät ulkoilman epäpuhtauksien lähteet Lahden seudulla. Alueella tehdyn PAH-tutkimuksen valossa näyttää myös siltä, että näiden lisäksi puun pienpoltto vaikuttaa merkittävästi ilmanlaatuun. Lisäksi alueella on liuottimia käyttävää teollisuutta, josta aiheutuu haihtuvia orgaanisia yhdisteitä ilmaan. Jonkin verran päästöjä aiheutuu myös kivenmurskaamoista, betonituotetehtaista, asfalttiasemista ja krematoriosta.

Vuonna 2020 ilmanlaatu oli tehtyjen jatkuvatoimisten mittausten perusteella pääosin hyvää tai tyydyttävää. Keväällä pölypitoisuudet olivat korkeita, kun talven aikana jauhautunut hiekoitushiekka ja asfalttipöly nousivat ilmaan. Hengitettäville hiukkasille annettu vuorokausiohjearvo ylittyi helmi- ja maaliskuussa. Pienhiukkaspitoisuudet pysyivät koko vuoden alle tavoite- tai raja-arvojen.

Otsonipitoisuudet olivat tyypillisesti korkeimmillaan keväällä ja kesällä. Otsonipitoisuuden kahdeksantunnin keskiarvo ei ylittänyt tavoitearvoa. Typpidioksidipitoisuudet pysyivät ohjausarvojen alapuolella koko vuoden.

Bentseenin, tolueenin ja ksyleenin pitoisuuksissa on näkynyt liikenneympäristössä laskevaa trendiä 2000-luvun alusta.

Bentseenipitoisuuksien vuosikeskiarvot eivät vuositasolla ylittäneet Lahden seudulla alempaa arviointikynnystä. Muille haihtuville orgaanisille yhdisteille ei ole ohjausarvoja. Haihtuvien orgaanisten yhdisteiden seuranta on kuitenkin tarpeellista, koska Lahden seudulla on toimintaa, josta aiheutuu VOC-päästöjä ympäristöön.

Mittaukselliset tulokset osoittavat, että suurimman osan ajasta ilmanlaatu on Lahden seudulla hyvää tai vähintään tyydyttävää. Ajoittain epäpuhtauspitoisuudet kohoavat edelleen ohje- ja tavoitearvoja ylittävälle tasolle. Pitoisuuksissa näkyy vuosittaista vaihtelua. Pölypitoisuudet vaihtelevat vuosittain kevään säätilanteiden vaihdellessa. Myös hiekoitushiekan käyttömäärät talvella vaikuttavat kevätpölyn määrään ja episoditilanteen pituuteen keväällä. Kaupungin keskustassa typen oksidien pitoisuudet seuraavat liikenteen rytmiä.

Varsinkin hengitettävien hiukkasten pitoisuudet nousevat tietyissä säätilanteissa terveyttä haittaavalle tasolle, jolloin ilmanlaadun valmiussuunnitelman mukaiset pikaiset toimenpiteet, kuten tiedottaminen ja väestön varoittaminen ovat tarpeellisia.

Hengitettävien hiukkasista analysoitujen bentso(a)pyreenin vuosikeskiarvo Lahdessa tehdyissä mittauksissa alitti niukasti tavoitearvotason.

Bentso(a)pyreenin pitoisuustasoista voidaan päätellä, että puun pienpolton aiheuttamiin ilmanlaatuvaikutuksiin on syytä kiinnittää huomiota.

Ensisijaisena keinona on pientulisijojen oikeanlaisen käytön opastaminen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-